Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Sint-Gertrudiscollege te WETTEREN

Hoofdstructuur	voltijds secundair onderwijs
Pedagogisch geheel	118299-107599
Instellingsnummer	107599
Instelling	Sint-Gertrudiscollege
Directeur	Erwin DE FEYTER
Adres	Wegvoeringstraat 21 - 9230 WETTEREN
Telefoon	09-369.10.63
Fax	09-366.12.81
E-mail	gertrudiscollege@skynet.be
Website	http://www.sgw.be
Bestuur van de instelling	VZW Katholiek Onderwijs Wetteren
Adres	Wegvoeringstraat 21 - 9230 WETTEREN
Scholengemeenschap	SGKSO Wetteren - Lede
Adres	Cooppallaan 128 - 9230 WETTEREN
CLB	Vrij CLB Wetteren
Adres	Hoenderstraat 53 - 9230 WETTEREN
Dagen van het doorlichtingsbezoek	26-05-2015, 01-06-2015, 02-06-2015, 03-06-2015, 04-06-2015, 05-06-2015
Einddatum van het doorlichtingsbezoek	05-06-2015
Datum bespreking verslag met de instelling	06-07-2015
Samenstelling inspectieteam	
Inspecteur-verslaggever	Marie-Rose VAN NOOTEN
Teamleden	Erik DE BOU, Marc D'HOOP, Agnes GEERTS, Luc MONDELAERS

INHOUDSTAFEL

INLEIDING **3**

1 SAMENVATTING **5**

2 DOORLICHTINGSFOCUS **6**

2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus 6
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus 6

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING? **7**

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden? 7
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen? 7
3.1.1.1 Biologie in aso tweede graad in de studierichting Wetenschappen (leerplan D/2012/7841/004) 7
3.1.1.2 Chemie in aso tweede graad in de studierichtingen Grieks, Grieks-Latijn, Humane wetenschappen en Latijn (leerplan D/2012/7841/005) 8
3.1.1.3 Economie in aso tweede graad in de studierichting Economie (leerplan D/2006/0279/050) 9
3.1.1.4 Geschiedenis in aso tweede graad in de studierichtingen Economie en Humane wetenschappen (leerplan D/1999/0279/026) en in aso derde graad (leerplan D/2001/0279/006) 11
3.1.1.5 Nederlands in aso tweede graad in de studierichting Economie (leerplan D/2012/7841/001) 13
3.1.1.6 Economie in aso derde graad in de studierichtingen Economie-moderne talen, Economie-wetenschappen en Economie-wiskunde (leerplan D/2006/0279/051) 15
3.1.1.7 Nederlands in aso derde graad in de studierichtingen Economie-moderne tale, Latijn-moderne talen en Moderne talen-wetenschappen (leerplannen 2006/0279/008, D/2014/7841/001) 16
3.1.1.8 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET) 18
3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'? 19
3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden? 20
3.2 Respecteert de school de overige reglementering? 20

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT? **21**

4.1 Leerbegeleiding 21
4.2 Evaluatiepraktijk 23

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL **25**

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL **27**

6.1 Wat doet de school goed? 27
6.2 Wat kan de school verbeteren? 27
6.3 Wat moet de school verbeteren? 27

7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN **28**

8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG **28**

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken

(zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:
   - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
     Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal structuuronderdelen.
     Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
     - het onderwijsaanbod
     - de uitrusting
     - de evaluatiepraktijk
     - de leerbegeleiding.

     De onderwijsinspectie onderzoekt ook altijd de vakoverschrijdende eindtermen.
   - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
   - een selectie van overige regelgeving.

2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
   - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
   - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
   - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
   - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.
Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?
www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

Het Sint Gertrudiscollege (Sint-Gertrudiscollege Eerste Graad en Sint-Gertrudiscollege) is een zesjarige secundaire school met een breed aso-profiel. Beide instellingen werken als pedagogisch geheel samen op alle vlakken onder hetzelfde directieteam.
In de school heerst een positief leer- en leefklimaat. De school biedt een participatief kwaliteitsonderwijs aan, waarbij het welbevinden van alle participanten centraal staat. Een vlakke organisatiestructuur en een geëngageerd schoolteam bewaken de kwaliteitszorg. De leerplanrealisatie wordt bewaakt door de vakgroepen. Relevante acties en bijsturingen gebeuren voornamelijk vanuit de feedback van de medewerkers.
De meeste leerlingen behalen een A-attest en stromen door in de eigen school. Het deelnemingspercentage en de studiesuccessen in het vervolgonderwijs liggen doorgaans boven het Vlaamse gemiddelde.
De resultaten van het erkenningsonderzoek geven een divers beeld van de leerplanrealisatie in de geselecteerde vakken. De leerplanrealisatie voldoet voor de vakken geschiedenis, natuurwetenschappen en techniek in de eerste graad; voor biologie, chemie, geschiedenis, Nederlands in de tweede graad en voor geschiedenis in de derde graad. De leerplanrealisatie voor economie in de tweede graad voldoet niet, vooral door het onvolledige onderwijsaanbod. Voor Nederlands voldoet de leerplanrealisatie in de derde graad voor alle onderzochte structuuronderdelen niet door een onevenwichtig onderwijsaanbod en een gebrek aan functionele contexten.
In de complementaire uren richt de school een vak in het Engels in. Dit druist in tegen de regelgeving met name het naleven van de taalregeling in het onderwijs (Codex secundair onderwijs).
De uitrusting die de school ter beschikking stelt, voldoet voor de basisvorming en het specifieke gedeelte.
Voor de vakoverschrijdende eindtermen (VOET) zet de school in op het inhoudelijk evalueren en bijsturen van haar VOET-werking. Voor de projecten gebeurt de evaluatie systematisch en leidt ze tot conclusies en bijsturingen. Ook leerlingen worden bij de evaluatie betrokken. De school heeft haar beleidsmatige aanpak van VOET recentelijk bijgestuurd. Ze heeft voldoende zicht op hiaten zoals te weinig aandacht voor vormen van leerbegeleiding in de tweede en derde graad.
De meeste personeelsleden tonen een grote inzet en vakbekwaamheid. De bekommernis voor elke leerling straalt uit in een werking, gedragen door de meeste personeelsleden en leidt op de klasvloer tot een hoog welbevinden van de leerlingen.
Het onderzoek van de processen evaluatiepraktijk en leerbegeleiding toont een positief beeld.
De school is zich bewust van haar reproductie- en productgericht evaluatie vooral gericht op cognitieve doelstellingen. Ze streeft een doelgericht, gedragen evaluatiebeleid na met meer aandacht voor de remediërende en oriënterende rol van de evaluatie. Ze wil tot een evaluatiesyteem komen gericht op het aansturen van de leerhouding en de studiemethode van de leerlingen naast het beheersen van grotere leerstofgehelen. De directie en de vakgroepen werken samen met de pedagogische begeleiding aan een begeleidingstraject. Of het gangbare evaluatiesysteem en de bijbehorende testcultuur verenigbaar zijn met het traject van actualisering en verbreding van de evaluatiepraktijk, zal nog moeten blijken. De verbinding van de leerbegeleiding met de evaluatiepraktijk biedt groeimogelijkheden.
De school besteedt sinds dit schooljaar aandacht aan de leerbegeleiding in de tweede en derde graad men name aan de remediëring. De preventieve leerbegeleiding berust er bij de vakleraren. De doorlichting toont aan dat verscheidene leraren en vakgroepen aan deze vakoverschrijdende eindtermen onvoldoende aandacht besteden. Van een geleidelijke verzelfstandiging van het leerproces doorheen de graden is in een aantal vakken nog geen sprake. In dit verband valt bijvoorbeeld op dat het gebruik van leeractieve werkvormen in een aantal vakken maar moeizaam doorsijpelt tot op de klasvloer. De initiatieven op het vlak van 'leren leren' voor de eerstejaars zijn waardevol. Het valt echter op dat zij versnipperd en vooral los van de vakken aangeboden worden.
Het onderzoek naar bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne voldoet. Het erkenningsonderzoek wijst uit dat de onderwijsdoelstellingen voor een aantal vakken niet bereikt worden. De onderwijsinspectie besluit de doorlichting met een gunstig advies beperkt in de tijd.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande structuuronderdelen en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus

	Basisvorming	Specifiek gedeelte
VOET	x	
Graad 2 ASO Economie	geschiedenis, Nederlands	economie
Graad 2 ASO Grieks	chemie	
Graad 2 ASO Grieks-Latijn	chemie	
Graad 2 ASO Humane wetenschappen	chemie, geschiedenis	
Graad 2 ASO Latijn	chemie	
Graad 2 ASO Wetenschappen	biologie	biologie
Graad 3 ASO Economie-moderne talen	geschiedenis, Nederlands	economie
Graad 3 ASO Economie-wetenschappen	geschiedenis	economie
Graad 3 ASO Economie-wiskunde	geschiedenis	economie
Graad 3 ASO Grieks-Latijn	geschiedenis	
Graad 3 ASO Grieks-wetenschappen	geschiedenis	
Graad 3 ASO Grieks-wiskunde	geschiedenis	
Graad 3 ASO Humane wetenschappen	geschiedenis	
Graad 3 ASO Latijn-moderne talen	geschiedenis, Nederlands	
Graad 3 ASO Latijn-wetenschappen	geschiedenis	
Graad 3 ASO Latijn-wiskunde	geschiedenis	
Graad 3 ASO Moderne talen-wetenschappen	geschiedenis, Nederlands	
Graad 3 ASO Wetenschappen-wiskunde	geschiedenis	

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Onderwijs - Begeleiding

Leerbegeleiding

Onderwijs - Evaluatie

Evaluatiepraktijk

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde structuuronderdelen het volgende op.

3.1.1.1 Biologie in aso tweede graad in de studierichting Wetenschappen (leerplan D/2012/7841/004)

Voldoet

De leerplandoelstellingen worden voldoende gerealiseerd. Het didactisch materiaal en de uitrusting ondersteunen de leerplanrealisatie. De evaluatie is afgestemd op de leerplandoelstellingen. Er wordt geïnvesteerd in leerbegeleiding.

Onderwijsaanbod
Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

Alle leerplandoelstellingen worden aangeboden. Didactische uitstappen dragen bij tot de realisatie van de leerplandoelstellingen. Een blijvend aandachtspunt is om, conform de leerplandoelstellingen, de leerlingen vanuit proefondervindelijke waarnemingen kennis te laten opbouwen. De vaardigheidsgerichte leerplandoelstellingen vormen te weinig het uitgangspunt waardoor de leerlingen de kennis- en vaardigheidsgerichte aspecten met onvoldoende samenhang leren verwerken. Het aanbod is afgestemd op het verwachte beheersingsniveau van de leerplandoelstellingen. Er is aandacht voor de verticale en horizontale samenhang.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

Alle lessen vinden plaats in een lokaal met voorzieningen zoals gevraagd door het leerplan. Het lokaal is aangekleed met didactisch ondersteunend materiaal. De leermiddelen voor de realisatie van de praktische leerplandoelstellingen zijn aanwezig en geïnventariseerd. Het lokaal is uitgerust met internetverbinding en beamer. Het aanwezige didactisch materiaal en de schooluitrusting worden efficiënt ingezet met het oog op het bereiken van de leerplandoelstellingen.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De toets- en examenvragen weerspiegelen de leerplandoelstellingen. De opgaven peilen naar kennis, inzicht en toepassingen. Het beheersingsniveau voldoet. De vraagstelling is verzorgd, gevarieerd en ingebed in voor de leerlingen herkenbare contexten. Toetsen en examens worden met zorg gecorrigeerd. De evaluatiecriteria zijn niet altijd transparant. De puntenverdeling is voor de leerlingen niet altijd weergegeven op toetsen en examens. Experimentele vaardigheden en vakattitudes in het kader van onderzoekend leren/leren onderzoeken (AD 1 t.e.m. AD5) worden minder goed geëvalueerd. De evaluatie van praktische vaardigheden met bijbehorende criteria staat nog niet op punt. De vakgroep werkt op dit vlak aan bijsturing.
De leerlingenresultaten voldoen ruimschoots.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

Het lesmateriaal is geïllustreerd en leerplangericht. De invulcursus wordt voor sommige leerplandoelstellingen weinig gebruikt waardoor de doeltreffendheid ervan in vraag kan gesteld worden. Toetsen zetten de leerlingen aan tot studie en bereiden ze voor op de examens. De leerlingen weten wat van hen wordt verwacht en ze krijgen voldoende feedback. Het leerklimaat is rustig en leergericht. Leerlingactieve werkvormen komen aan bod tijdens de leerlingenpractica en in ICT-opdrachten die het onderzoekend leren en begeleid zelfstandig leren bevorderen.

Deskundigheidsbevordering
Vorming
Overleg

De deskundigheidsbevordering draagt voldoende bij tot het bereiken van de leerplandoelstellingen en tot de effectieve begeleiding van leerlingen. De betrokken leraren nemen deel aan externe nascholingen om hun deskundigheid

verder te ontwikkelen. De vakgroepwerking omvat organisatorische en pedagogische aspecten. Voor de begeleiding van de leerlingen en het afstemmen van de leerplanrealisatie in parallel- of vervolgklassen wordt de samenhang bewaakt. Er is collegiale samenwerking. Leraren wisselen vlot lesmateriaal en evaluatievragen uit. Nascholingservaringen worden doorgegeven en de effecten van nascholing zijn zichtbaar in de klaspraktijk. De school werkt ook samen met de pedagogische begeleidingsdienst. De vakgroep ziet terecht werkpunten in het nog beter afstemmen van de evaluatie op de leerplandoelstellingen en het uitbreiden van de experimentele vaardigheden bij de leerlingen. Het ontwikkelen van criteria voor de evaluatie van practica vormt uitdagingen voor de toekomstige vakgroepwerking. De vakgroep beschikt over voldoende reflecterend vermogen om de kwaliteit van haar werking verder te verhogen.

3.1.1.2 Chemie in aso tweede graad in de studierichtingen Grieks, Grieks-Latijn, Humane wetenschappen en Latijn (leerplan D/2012/7841/005)

Voldoet

De leerlingen bereiken de leerplandoelstellingen. De uitrusting en de inzet ervan ondersteunen de leerplanrealisatie. De evaluatie is afgestemd op de leerplandoelstellingen.

Onderwijsaanbod
Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

De meeste leerplandoelstellingen komen aan bod, zij het dat meer nadruk wordt gelegd op de kennisgerichte dan op de vaardigheidsgerichte aspecten ervan. De leerlingen bouwen hun kennis nog te weinig op door onderzoekend leren (algemene doelstellingen AD1, AD2, AD3 en AD4). Zo kregen de leerlingen in het eerste leerjaar van de tweede graad vorig schooljaar slechts één van de twee verplichte leerlingenpractica. Dit schooljaar kwam daar verandering in. Het verwachte beheersingsniveau is hoog op cognitief vlak. De samenhang binnen de graad en over de graden heen wordt bewaakt.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De school beschikt over een ruim vaklokaal dat beantwoordt aan de eisen van het leerplan. Het lokaal is uitgerust met een computer met internetverbinding en beamer. Alles lessen vinden hierin plaats. Leraren beschikken over voldoende infrastructuur en leermiddelen voor de realisatie van de leerplandoelstellingen. De uitrusting wordt passend ingezet maar vooral voor de uitvoering van demonstratieproeven. Bij het uitvoeren van leerlingenpractica wordt de nodige aandacht besteed aan veilig en milieubewust omgaan met materialen en producten. De chemische producten zijn geïnventariseerd. De opslag ervan gebeurt conform de regelgeving en is een voorbeeld van goede praktijk.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De leerlingenevaluatie is afgestemd op de leerplandoelstellingen en de aangeboden leerinhouden komen er evenwichtig in aan bod. De vraagstelling op toetsen en examens peilt naar kennis en inzicht. De opgaven worden gekaderd in gevarieerde en actuele contexten. Ze zijn eenduidig geformuleerd en taalkundig verzorgd.

De evaluatie van praktische vaardigheden met bijbehorende criteria staat nog niet op punt. De vakgroep werkt op dit vlak aan bijsturing. Leraargebonden wordt -naast de productevaluatie door middel van een eindverslag- al dan niet rekening gehouden met vaardigheden en attitudes.

Sommige opgaven vallen buiten de eisen van het leerplan. Bij de puntenverdeling en de verbetering wordt met dit aspect geen rekening gehouden. In het tweede leerjaar in de studierichting Humane wetenschappen bedraagt het aantal tekorten voor chemie een veelvoud van dat voor de andere vakken. De vakgroep is er zich van bewust dat differentiatie zich opdringt.

De evaluatiecriteria zijn niet altijd transparant. De puntenverdeling is voor de leerlingen niet altijd weergegeven op de met zorg gecorrigeerde toetsen en examens.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

Het zelf ontwikkelde studiemateriaal is gestructureerd en afgestemd op het ontwikkelingsniveau van de leerlingen. Het leerproces wordt ondersteund door de uitvoering van demonstratieproeven en het gebruik van aanschouwelijk materiaal. Voor leerlingen met studieproblemen worden stelselmatig bijwerkmomenten aangeboden.
Het studiepeil is goed maar mogelijke kansen voor differentiatie worden niet benut.
Leerlingactieve werkvormen komen aan bod tijdens de leerlingenpractica en in een ICT-opdracht die het onderzoekend leren bevorderen. De lessen worden visueel ondersteund door demonstratieproeven en beeldmateriaal. De verwachtingen met betrekking tot toetsen en examens worden helder gecommuniceerd.

Deskundigheidsbevordering
Vorming
Overleg

De deskundigheidsbevordering draagt bij tot de realisatie van de leerplandoelstellingen en tot de effectieve begeleiding van leerlingen. De betrokken leraren nemen deel aan externe nascholingen om hun deskundigheid verder te ontwikkelen. De vakgroepwerking omvat organisatorische en pedagogische aspecten. Voor de begeleiding van de leerlingen en de gelijkgerichte leerplanrealisatie in parallel- of vervolgklassen bewaakt de vakgroep de samenhang. Er is collegiale samenwerking en lesmateriaal en evaluatievragen worden vlot uitgewisseld. De school werkt ook samen met de pedagogische begeleidingsdienst. Nascholingservaringen worden doorgegeven en de effecten van nascholing zijn zichtbaar in de klaspraktijk. De vakgroep ziet terecht werkpunten in de nog betere afstemming van de leerplandoelstellingen op de verschillende studierichtingen en de uitbreiding van de experimentele vaardigheden bij de leerlingen. Het ontwikkelen van criteria voor de evaluatie van practica vormt uitdagingen voor de toekomstige vakgroepwerking. De vakgroep beschikt over voldoende reflecterend vermogen om de kwaliteit van haar werking verder te verhogen.

3.1.1.3 Economie in aso tweede graad in de studierichting Economie (leerplan D/2006/0279/050)

Voldoet niet

Anders dan in het eerste leerjaar is er in het tweede leerjaar geen aandacht voor de leerplanvisie. Dit uit zich in een eenzijdig kennisgerichte benadering van de leerinhouden die zich weerspiegelt in de evaluatie. De evaluatie is daardoor onvoldoende valide.

Onderwijsaanbod
Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

In het eerste leerjaar zijn de leerplandoelstellingen volledig gerealiseerd. Er zijn geen hiaten. Het leerplan beklemtoont het belang van actief en onderzoekend leren om de leerlingen een diepgaand en verankerd kennisbestand te laten verwerven. Dit gebeurt op een voorbeeldige wijze. Zo nemen de leerlingen o.a. een interview af van een ondernemer en van een vakbondsafgevaardigde en zetten zij een minimarkt op, waarbij zij hun ondernemingskennis in de praktijk brengen. Deze opdrachten zijn er mede op gericht de leerlingen te laten groeien in de onderzoekscompetentie. Hoewel de leerlingen doorheen deze opdrachten kennis maken met een aantal aspecten van de onderzoekscompetentie, ontbreekt het nog aan een geïntegreerde opdracht waarbij zij systematisch doorheen de onderscheiden stappen van de onderzoekscompetentie geloodst worden. Ter versterking van de leerplanrealisatie voeren de leerlingen, gekoppeld aan de onderscheiden thema's, telkens ook nog een actualiteitsopdracht uit.

In het tweede leerjaar is het onderwijsaanbod onvoldoende afgestemd op de leerplanvisie. Die wil dat de leerlingen zelf hun kennis opbouwen. Van kennisopbouw is echter weinig sprake. De klemtoon ligt eenzijdig op

kennisoverdracht. Daardoor komt tijd vrij om eigen accenten te leggen. De aandacht gaat daarbij doorgaans naar weinig relevante feitenkennis. Pas tijdens de laatste maanden van het schooljaar krijgen de leerlingen de opdracht om, kaderend binnen de doelstellingen van de onderzoekscompetentie, een vaardigheidswerkstuk te maken. Die opdracht vertoont verscheidene tekorten. Vooreerst zijn de gesuggereerde onderwerpen doorgaans te algemeen om er een onderzoek aan vast te knopen. Bovendien overstijgt het verlangde beheersingsniveau de leerplaneisen. Verder krijgen de leerlingen geen enkele vorm van begeleiding bij het uitvoeren van de opdracht. Doordat er geen aandacht is voor de onderscheiden onderzoeksfasen, schiet de opdracht grotendeels haar doel voorbij.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

In het eerste leerjaar worden de toetsen oordeelkundig ingepland. De vraagstelling sluit goed aan bij de leerplandoelstellingen. De puntenverdeling is transparant. De resultaten geven de leerlingen een betrouwbaar beeld van het bereikte kennisniveau. Een groot aantal vaardigheidswerkstukken bepaalt mee het cijfer voor dagelijks werk. Dat spoort volledig met de verwachtingen van het leerplan. Voor de beoordeling van de vaardigheidswerkstukken zijn er kwaliteitsvolle evaluatiecriteria. Via peer- en zelfevaluatie krijgen de leerlingen zelf ook een rol toebedeeld bij de beoordeling van vaardigheidswerkstukken. De examens zijn evenwichtig opgebouwd. De vraagstelling is representatief voor de leerplandoelstellingen en overwegend toepassingsgericht. Goed gekozen functionele contexten fungeren als gangmaker bij de vraagstelling. Het consequent gebruik van eenzelfde context bij opeenvolgende vragen zet de leerlingen ertoe aan verbanden te leggen tussen de leerstofonderdelen. De lay-out van de examenopgaven oogt verzorgd. Alle examens bevatten een puntentotaal en een puntenverdeling per vraag, waardoor ze voldoen aan het transparantiecriterium.

In het tweede leerjaar mist de evaluatie grotendeels validiteit. Een groot gedeelte van de toetsen peilt naar kennis die het leerplan niet oplegt. In de meeste gevallen gaat het daarbij om weinig relevante feitenkennis. Toetsen die wel aansluiten bij de leerplandoelstellingen, zijn bij de minder analytische thema's uitsluitend gericht op het bevragen van gememoriseerde kennis. Omdat de leerlingen slechts één vaardigheidswerkstuk opgegeven krijgen, speelt die slechts een ondergeschikte rol bij de beoordeling van het dagelijks werk. De examens kennen dezelfde tekorten als de toetsen. Verscheidene vragen peilen naar leerinhouden die geen deel uitmaken van het leerplan. In een groot aantal gevallen gaat het daarbij om zuiver geheugenmatige feitenkennis. Andere vragen houden wel enigszins verband met een leerplandoelstelling, maar bevragen die niet als dusdanig. Verscheidene vragen zijn oplosbaar zonder dat de leerlingen daartoe hun kennis moeten aanwenden: een portie gezond verstand, begrijpend kunnen lezen of gokken op een van de twee voorgestelde alternatieven volstaan. Doordat de klemtoon ligt op het bevragen van kennis, is de diepgang beperkt. Contexten die de vragen voorafgaan, zijn vaak overdreven lang en/of overbodig. Ook mist de vraagstelling geregeld eenduidigheid. Over het aandeel van de onderscheiden (deel)thema's in de bevraging is niet nagedacht. Daardoor krijgen sommige (deel)thema's een onevenredig hoog puntengewicht toegekend. Slechts op het einde van de examenbundels treffen de leerlingen een puntenverdeling en een puntentotaal aan.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

In het eerste leerjaar heeft de betrokkenheid en gedrevenheid van de leraar een positieve invloed op de motivatie van de leerlingen. Werkvormen waarbij de leerlingen ertoe aangezet worden actief aan de slag te gaan, krijgen veel

aandacht. Zo wisselen duowerk, puzzelopdrachten, interviews, debatten, cartoons, authentieke opdrachten elkaar geregeld af. In het tweede leerjaar verlopen de lessen daarentegen nagenoeg uitsluitend leraargestuurd door gebruik van de doceervorm en het onderwijsleergesprek.

Voor het structureren en schematiseren van de leerinhouden is de aandacht in beide leerjaren nog te beperkt, zij het dat het eerste leerjaar hierin verder staat dan het tweede leerjaar.

In het eerste leerjaar krijgen de leerlingen uitgebreide feedback bij de verbeterde toetsen en examens. Een zelfanalyse bij de examens (en bij de eerste toets) laat de leerlingen toe te reflecteren bij hun aanpak. Voor bijkomende uitleg kunnen de leerlingen ook buiten de lesuren bij de leraar terecht. In het tweede leerjaar ontbreekt een koppeling van de leerbegeleiding aan de evaluatiepraktijk.

Het portfolio dat de leerlingen in het eerste leerjaar aanleggen, is een voorbeeld van goede praktijk. Het bevat behalve de uitgewerkte praktische opdrachten en de evaluaties ervan een persoonlijk ontwikkelingsplan. Daarin verzamelt de leerling de zelfanalyses en peerevaluaties. Het maakt daardoor het groeiproces van de leerling zichtbaar.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

In het eerste leerjaar maken de leerlingen frequent gebruik van ICT. In het vaklokaal beschikken zij over tablets. Geregeld wisselen zij het eigen vaklokaal in voor de computerklas. Via het elektronisch leerplatform stelt de leraar o.a. ondersteunend lesmateriaal, correctiesleutels en filmfragmenten ter beschikking.

In het tweede leerjaar is er van het voorgaande nauwelijks sprake. Klassikaal ICT-gebruik vormt een zeldzame uitzondering. De leraar maakt geen gebruik van het elektronisch leerplatform.

3.1.1.4 Geschiedenis in aso tweede graad in de studierichtingen Economie en Humane wetenschappen (leerplan D/1999/0279/026) en in aso derde graad (leerplan D/2001/0279/006)

Voldoet

De meeste leerplandoelstellingen komen op een aanvaardbaar tot degelijk beheersingsniveau aan bod in de studie van de historische samenlevingen. De afstemming van de leerlingenevaluatie op de leerplandoelstellingen voldoet. De overgrote meerderheid van de leerlingen haalt voldoende tot behoorlijke studieresultaten.

Onderwijsaanbod
Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

In elk leerjaar maken de leerlingen kennis met de meest kenmerkende feiten, ontwikkelingen en probleemvelden uit de betrokken historische periodes. De verschillende domeinen van de socialiteit komen geproportioneerd aan bod. Er zijn enkele diachrone benaderingen, die de leerlingen inzicht geven in de termijnontwikkeling van bepaalde historische thema's. Daarnaast komen ook enkele verdiepende focussen en relevante actualisering voor. Er is aandacht voor niet-westerse samenlevingen en hun invloed op de westerse wereld. Synchrone benaderingen waarin de wisselwerking tussen de domeinen van de socialiteit geduid wordt, komen in de tweede graad minder uitgesproken aan bod. In beide graden is er voldoende aandacht voor de integratie van het historisch referentiekader. Dit gebeurt niet alleen op een kennisgerichte manier, maar evenzeer op een inzichtelijk en duidend niveau.

Het aanbod van historische vaardigheden op het vereiste beheersingsniveau verloopt nog niet gelijkgericht volgens een leerlijn. De leerlingen krijgen de historische vaardigheden vooral aangeboden via bronnenverwerking in de leer-

en werkboeken en multimediapresentaties en via zelfstandig werk. Bronnenverwerking gebeurt overwegend in het teken van inhoudsconstructie (ondersteunend voor de opbouw van de leerinhouden). De leerlingen leren daarbij ook enkele keren de basisprincipes van historische kritiek toepassen. Vooral vanaf het tweede leerjaar van de tweede graad is de bronnenanalyse frequenter gericht op historisch-kritische interpretatie en beoordeling.

De enkele opdrachten zelfstandig werk of groepswerk zijn niet altijd volledig op de betrokken leerplandoelstellingen afgestemd. Daardoor wordt het vereiste beheersingsniveau niet altijd bereikt. Vooral de doelstellingen rond onderzoeksvaardigheden met toepassing van historische kritiek zitten onvoldoende uitgesproken in de opdrachten vervat.

Excursies en bijbehorende verwerkingsopdrachten zijn doelgericht in de leerplanrealisatie geïntegreerd. De projectmatige en vakdoorbrekende uitwerking van sommige daarvan zijn een meerwaarde in de brede vorming van de leerlingen.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

Zowat alle lessen geschiedenis vinden plaats in vaklokalen die met voldoende leermiddelen uitgerust zijn. De leraren maken permanent gebruik van de aanwezige dataprojectie voor visualisering, bronnenanalyse en structurele ondersteuning van het onderwijs- en leerproces. Het vaklokaal in aula-vorm is weinig geschikt voor de toepassing van activerende werkvormen.

Het gebruik van ICT en naslagwerken voor zoek-, verwerkings- en presentatieopdrachten blijft beperkt tot enkele toepassingen. De leerlingen worden wel aangespoord om aanvullend bij de lessen op het ICT-platform informatie te raadplegen of oefeningen te maken.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De evaluatie is samengesteld uit dagelijks werk en examens. De vakgroep werkt actief mee in het begeleidingstraject voor de kwaliteitsverbetering van de evaluatiepraktijk. Dit leidt vooral in de examens tot een betere afstemming op de leerplandoelstellingen. De invulling van het dagelijks werk vertoont meer leraargebonden kwaliteitsverschillen.

Het dagelijks werk bestaat vooral uit herhalingstoetsen in combinatie met enkele taken en opdrachten zelfstandig werk of groepswerk. Het sluit volledig aan bij het onderwijs- en leerproces. Over het algemeen peilt de vraagstelling in de herhalingstoetsen voldoende evenwichtig en representatief naar kennis, inzicht en vaardigheden. De afstemming op de leerplandoelstellingen en het beheersingsniveau voldoen. In het eerste leerjaar van de tweede graad echter zijn, leraarafhankelijk, verschillende herhalingstoetsen te eenzijdig gericht op reproductie van kennis en inzicht.

Zoals reeds vermeld in het onderwijsaanbod is de afstemming van de opdrachten zelfstandig werk of groepswerk op de leerplandoelstellingen voor verbetering vatbaar. Vooral de vaardigheden rond heuristiek en toepassing van historische methode zijn vaak onvoldoende uitgesproken en niet op het vereiste beheersingsniveau in de opdrachten opgenomen. Het gewicht dat aan zelfstandig werk toegekend wordt in het geheel van de evaluatie is klein.

De examens zijn in alle leerjaren verzorgd samengesteld en inhoudelijk representatief. De vraagstelling peilt voldoende geproportioneerd naar kennis, inzicht en vaardigheden. De afstemming op de leerplandoelstellingen voldoet en

is in enkele examens zelfs behoorlijk. Over het algemeen zijn kennis en vaardigheden met betrekking tot het historisch referentiekader en bronnenanalyse doelgericht geïntegreerd in de vraagstelling. Zeker vanaf het tweede leerjaar van de tweede graad zetten sommige vragen de leerlingen er toe aan hun historische kennis inzichtelijk en kritisch in te zetten op basis van analyse, interpretatie en beoordeling van bronnen. Dergelijke vragen sluiten goed aan bij de leerplandoelstellingen en het vereiste beheersingsniveau.

De meeste leerlingen halen voldoende tot behoorlijke studieresultaten. In relatie tot de validiteit van de evaluatie wijst dit op een voldoende rendement in het bereik van de leerplandoelstellingen.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

Een ordelijk klasmanagement en een gestructureerd onderwijs- en leerproces ondersteunen het leren van de leerlingen. De studiehouding, -planning en -methode worden via afspraken en studietips voldoende aangestuurd en opgevolgd. Met uitzondering van het zelfstandig leren noteren, is het onderwijs- en leerproces weinig georiënteerd op het zelfstandig, actief en probleemoplossend leren leren van de leerlingen. De soms grote klasgroepen dragen daar ook niet toe bij. Er zijn wel enkele opdrachten zelfstandig werk of groepswerk, maar verder zijn activerende werkvormen en de toepassing van leerstrategieën ondervertegenwoordigd in het onderwijs- en leerproces.

De leerlingen krijgen duidelijke informatie over wat ze moeten kennen en kunnen. Er is feedback op evaluatie en leerprestaties. Remediëring gebeurt geïntegreerd in het onderwijs- en leerproces of enkele keren via afgesproken remediëringsacties in de begeleidende klassenraden. Voor leerlingen met specifieke leerproblemen sluit de begeleiding op vakniveau aan bij die op schoolniveau.

Deskundigheidsbevordering
Overleg
Vorming

De vakgroep werkt tweeledig, enerzijds apart voor de eerste graad en voor de tweede en derde graad, anderzijds samen voor de verticale samenhang in de drie graden. In de tweede en derde graad leidt de samenwerking tot gelijkgerichtheid in het onderwijs- en leerproces, maar nog niet volledig in de evaluatiepraktijk. Daar vertoont de individuele invulling van het dagelijks werk en van sommige examens kwaliteitsverschillen.

De leraren zijn heel vakbetrokken en staan open voor kwaliteitsverbetering, professionalisering en ondersteuning van de pedagogische begeleiding. De bijsturingsacties binnen het begeleidingstraject voor kwaliteitsverbetering van de evaluatiepraktijk leiden over het algemeen tot een betere afstemming van het onderwijs- en leerproces en de evaluatiepraktijk op het leerplan. Voor de verticale samenhang zijn nog geen leerlijnen uitgetekend, maar dit is een prioritair actiepunt in de vakgroep.

3.1.1.5 Nederlands in aso tweede graad in de studierichting Economie (leerplan D/2012/7841/001)

Voldoet

De leerplanrealisatie voldoet. De eindtermen Nederlands worden geïntegreerd aangeboden in functionele contexten.

Onderwijsaanbod
Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

Door het invoeren van een nieuw leerboek is de invulling van het onderwijsaanbod in volle ontwikkeling. Sinds dit schooljaar worden de vier taalvaardigheden doorgaans op een geïntegreerde en communicatieve manier aangeboden. De taaltaken situeren zich op de verwerkingsniveaus die in de leerplandoelstellingen aangegeven worden. Voor lezen steunt de leerplanrealisatie op structurerende en beoordelende verwerkingsniveaus. De

leerlingen krijgen voldoende verschillende tekstsoorten met verschillend leesdoel aangereikt. De aandacht voor niet-fictionele teksten is recent aanzienlijk verhoogd, maar een aantal teksten en inhouden kunnen nog beter aansluiten bij de leefwereld van de jongeren.

Hoewel de (zelf)reflecteervaardigheid en probleemoplossende vaardigheid meer ingang vinden, wordt het werken met strategieën en stappenplannen niet voldoende geoefend. Ook de rol van de vakattitudes, nodig om communicatief taalvaardig te worden, wordt nog onvoldoende transparant ingevuld. Aandacht voor de non-verbale communicatie van leerlingen en de gevolgen van verbale en non-verbale communicatie voor anderen en henzelf met het oog op doeltreffende communicatie (ET 38.3) is er weinig.

Het woordenschat- en spraakkunstonderwijs ondersteunen nog niet altijd het vaardigheidsonderwijs. De brede visie op taalbeschouwing met een duidelijke plaats voor de taalsystematiek binnen taalbeschouwing leidt nog onvoldoende tot nadenken over taalgebruik. Het reflecteren over taal als een structuur van klanken, woorden, zinnen, teksten en betekenissen uitgaande van taalgebruik om regels te ontdekken, wordt nog onvoldoende benut.

De leraren leveren inspanningen om het culturele beeld van de leerlingen te verruimen door hen in hun vrije tijd te begeleiden naar toneel-, dans- en filmvoorstellingen. Maar ook de poëzieprojecten en het engagement voor het schooltoneel verrijken het aanbod.

Door middel van degelijke leerplanstudie en in overleg met de overige graden kan de vakgroep nog verder groeien.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De minimale materiële vereisten volstaan. De leraren beschikken over multimedia-voorzieningen en middelen tot ICT-integratie zijn inzetbaar.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De evaluatie voor dagelijks werk is eerder een productgerichte mix van gespreide evaluatie, evaluatie van vaardigheden, taken en toetsen. Ze bevat weinig gegevens over het toepassen van strategieën en vakattitudes. De strategieën worden wel aangeleerd/ingezet in de klas, maar onvoldoende systematisch in de evaluatie opgenomen.
De examens bevragen naast de vier vaardigheden voornamelijk taalbeschouwing en literaire competentie en gaan onvoldoende uit van taaltaken die leerlingen aanzetten om de aangeleerde kennis, vaardigheden en strategieën in te zetten.

Aan de registratie van de remediëring kan nog worden gesleuteld. Bij de correctie van taken en toetsen worden de leerlingen zelden aangemoedigd om te reflecteren over hun taalgebruik. Leraren werken geregeld leerlingen met leermoeilijkheden of -achterstanden bij, maar wat de inhoud daarvan is, is niet altijd duidelijk.

Bij de mondelinge opdrachten wordt gewerkt met zelfevaluatie en peerevaluatie.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

De leerlingen worden in voldoende mate begeleid en ondersteund. De vakgroep heeft aandacht voor vormen van preventieve leerbegeleiding, zoals het werken met leerstofoverzichten, syntheseschema's, begrippenlijsten.
De leraren zorgen voor een veilig en aangenaam leefklimaat. Zij zijn steeds bereid om meer uitleg te verschaffen op vraag van de leerling.
De leraren zijn op zoek naar de gepaste werkvormen.

3.1.1.6 Economie in aso derde graad in de studierichtingen Economie-moderne talen, Economie-wetenschappen en Economie-wiskunde (leerplan D/2006/0279/051)

Voldoet

Het onderwijsaanbod is vrij volledig. De evaluatie is valide en representatief voor de leerplandoelstellingen.

Onderwijsaanbod
Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

Het onderwijsaanbod vertoont nauwelijks hiaten. Er is ruimschoots aandacht voor de analytische en probleemoplossende vaardigheden die het leerplan beoogt. De behandeling van de leerinhouden verloopt over het algemeen evenwichtig en diepgaand. Dat laatste is iets minder het geval voor het onderdeel 'externe effecten' in het eerste leerjaar. Extra oefeningen ondersteunen het onderwijsaanbod. Aansluitend bij de behandelde leerinhouden worden geregeld recente krantenartikels en actueel cijfermateriaal in de klas besproken. Gastsprekers en extramurale excursies dragen eveneens bij tot de motivatie van de leerlingen.

Zowel in het eerste als in het tweede leerjaar krijgen de leerlingen een onderzoeksopdracht opgegeven. Bij de uitvoering van deze opdracht maken de leerlingen gebruik van een stappenplan, waarbij zij de onderscheiden onderzoeksfasen doorlopen. De onderwerpen die de leerlingen dit en vorig schooljaar opgegeven kregen, bevatten niet steeds een echt onderzoeksprobleem dat aanleiding geeft tot het gericht verzamelen, ordenen en bewerken van informatie. Ook is er nog onvoldoende aandacht voor de confrontatie van de onderzoeksresultaten en conclusies met andere standpunten. De voorgelegde werkstukken getuigen over het algemeen van voldoende diepgang.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De examens, het mondeling examen op het einde van het tweede leerjaar inbegrepen, zijn representatief voor de leerplandoelstellingen. Het aantal leerplandoelstellingen dat niet bevraagd wordt in de examens en evenmin in de toetsen aan bod komt, is beperkt. Bij de meeste examens peilen de vragen in voldoende mate naar de toepassingsgerichte en analyserende vaardigheden die het leerplan beoogt. In het eerste leerjaar krijgen louter wiskundige aspecten soms teveel aandacht. De punten zijn evenwichtig verdeeld over de leerplancomponenten algemene economie en bedrijfswetenschappen. Binnen deze componenten wegen sommige onderdelen soms te zwaar door. Dat is bijvoorbeeld het geval voor het onderdeel 'prijselasticiteit' dat goed is voor ruim 20% van het puntentotaal in het eerste examen van het eerste leerjaar.

Voor de beoordeling van de onderzoekscompetentie zijn er voor elk van de onderscheiden onderzoeksstappen transparante beoordelingscriteria. In het eerste leerjaar maakt de onderzoeksopdracht deel uit van het dagelijks werk. In het tweede leerjaar krijgt zij door de verrekening van het behaalde resultaat in het eindexamen een zwaarder gewicht toegekend.

Toetsen bepalen in hoge mate het cijfer voor dagelijks werk. De planning van de toetsen gebeurt oordeelkundig. De resultaten geven de leerlingen een betrouwbaar beeld van het bereikte kennisniveau. Bij de toetsen ontbreekt doorgaans een voorgedrukte puntenverdeling. Dat geldt eveneens voor een aantal examens. Zij voldoen daardoor niet aan het transparantiecriterium.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

De betrokkenheid en gedrevenheid van de leraar heeft een positieve invloed op de motivatie van de leerlingen. De werkvormen zijn gevarieerd: afwisselend is er aandacht voor coöperatieve werkvormen als duo- en groepswerk, voor experimenten, filmfragmenten, gastsprekers en extramurale activiteiten, naast meer traditionele werkvormen zoals het onderwijsleergesprek.

Aanvullend bij het leerboek stelt de leraar geregeld bijkomende toepassingen en werkbundels ter beschikking. Na toetsen en examens volgt een klassikale nabespreking. Bij de toetsen gebeurt dit aan de hand van voorgedrukte oplossingssleutels. Voor bijkomende uitleg kunnen de leerlingen ook buiten de lesuren bij hun leraar terecht. Bijzondere aandacht is er voor instromers die economische kennis ontberen. Zij krijgen een inhaalprogramma aangeboden.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De leerlingen maken in beperkte mate gebruik van ICT. Voor sommige klasgroepen is het ICT-lokaal te klein, wat een hypotheek legt op het ICT-gebruik. Via het elektronisch leerplatform stelt de leraar o.a. extra toepassingen, oplossingssleutels, aanvullend lesmateriaal ter beschikking.

Deskundigheidsbevordering
Vorming
Overleg

De bereidheid om jaarlijks verscheidene nascholingen te volgen, getuigt van een hoge professionele taakbekommernis. Het aantal vakvergaderingen is beperkt. Deze waren in het verleden voornamelijk gericht op praktische en organisatorische afspraken. Informeel is er wel heel wat overleg. Dit schooljaar heeft de bespreking van de evaluatiepraktijk in de vakgroep een krachtige impuls gegeven aan het vakinhoudelijk overleg.

3.1.1.7 Nederlands in aso derde graad in de studierichtingen Economie-moderne tale, Latijn-moderne talen en Moderne talen-wetenschappen (leerplannen 2006/0279/008, D/2014/7841/001)

Voldoet niet

De eindtermen Nederlands worden niet volledig aangeboden en onvoldoende verwerkt in functionele contexten. De evaluatiepraktijk is onvoldoende afgestemd op de realisatie van eindtermen/leerplandoelen.

Onderwijsaanbod
Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

Tot september van dit schooljaar werd het leerplan niet als vertrekpunt genomen voor het uitwerken van het onderwijsaanbod. De vaardigheden luisteren, lezen en spreken (kijken) kwamen onvoldoende geïntegreerd en eenzijdig gericht op literatuur aan bod. Het curriculum bevatte te weinig tekstsoorten en zelden uitdagende, interesse verbredende en authentieke teksten vanuit verschillende culturele achtergronden.
Vanaf dit schooljaar werkt de vakgroep met een vernieuwd aanbod door het invoeren van een nieuw leerboek. De vakgroep is nog op zoek naar geschikte taaltaken in communicatieve situaties waardoor de leerlingen in hun leerproces begeleid worden naar een sterkere receptieve (luisteren, lezen, kijken) en productieve (spreken en schrijven) taalbeheersing. Waar vorig schooljaar niet-fictionele teksten nauwelijks behandeld werden, komen die nu duidelijk vaker voor. De omslag naar het nieuwe leerplan verloopt moeilijk omdat de opdrachten onvoldoende uitdagen naar zelfstandig werken op basis van aangeleerde referentiekaders (ET 26). Hierdoor kan onvoldoende worden aangetoond dat de leerlingen de gepaste strategieën kunnen kiezen naar gelang het leesdoel en de tekstsoort (ET 16, 17).
Taalbeschouwing wordt nog te vaak beschouwd als losse kennisoverdracht en onvoldoende als ondersteuning bij de ontwikkeling van de vaardigheden om inzicht te verschaffen in allerlei taalverschijnselen door het herkennen, onderzoeken, benoemen en duiden. De nadruk wordt nog steeds gelegd op het inoefenen van contextloze taalelementen en minder op het inzetten van strategische vaardigheden (ET 30). Taalbeschouwing wordt zelden aangeboden vanuit een beginsituatie- of foutenanalyse van producten van leerlingen, maar vanuit foute voorbeelden in losstaande zinnen.

De transfer naar andere vakken ontbreekt. Maar ook de transfer van de ene vaardigheid naar de andere ontbreekt om leerlingen inzicht te geven in het ontrafelen van tekstopbouw als voorbeeld van een strategie. Het is een middel

om zich te oriënteren op de opdrachten van spreek- en schrijftaken, maar vooral een vakoverschrijdende werkwijze. Ook de vaardigheden tot mondeling communiceren richten zich onvoldoende op het toepassen van de gepaste strategie. Veel aandacht gaat naar een uitgebreid lees- en kijkportfolio waarin schriftelijke opdrachten zoals de literatuuractua, de recensie, het balansverslag, de opvoeringsanalyse van een theatervoorstelling, de bespreking van een verfilmde roman verzameld worden.

De leraren leveren inspanningen om het culturele beeld van de leerlingen te verruimen door hen in hun vrije tijd te begeleiden naar toneel-, dans- en filmvoorstellingen. Maar ook de poëzieprojecten verrijken het aanbod.

De spreektaken leren de leerlingen onvoldoende – aan de hand van objectiveerbare criteria - reflecteren op de eigen prestatie en die van de andere leerlingen. De gespreksvaardigheid (ET 8, 9, 10) wordt zelden aangeleerd vanuit criteria zoals het bepalen van het doelpubliek of vanuit aangeleerde communicatiestrategieën zoals het aanpassen van het taalgebruik, het inschatten en inzetten van non-verbale communicatie, het hanteren van de juiste gesprekconventies en het adequaat reageren op de inbreng van de gesprekspartners.

De vakgroep staat voor de boeiende uitdaging om van de taalvaardigheid de hoofdcomponent te maken in het curriculum van de leerlingen zodat een goed ontwikkelde taalvaardigheid in hun schoolloopbaan, in hun latere beroep of vervolgstudie en als burger een meerwaarde biedt.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De minimale materiële vereisten volstaan. De leraren beschikken over multimedia-voorzieningen en middelen tot ICT-integratie zijn inzetbaar.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De evaluatie is doorgaans onvoldoende transparant door het gebrek aan een overzichtelijke en evenwichtige puntenverdeling met vooraf afgesproken en gecommuniceerde criteria.
Het dagelijks werk wordt nog onvoldoende ingezet om het leerproces van de leerlingen bij te sturen of om individuele leermoeilijkheden op te sporen en vervolgens een doelgericht remediëringstraject uit te tekenen. De taalvaardigheden worden geëvalueerd op basis van hoofdzakelijk schriftelijke taken en toetsen. In het verleden stonden de taken en toetsen vooral in het teken van de literatuur.
De wanverhouding van het onderwijsaanbod weerspiegelt in de evaluatiepraktijk. De examens peilen ook dit schooljaar vooral naar de bevraging van de taalbeschouwende elementen en literatuur en te weinig naar de luister-, lees- en gespreksvaardigheden.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

De leraren zorgen voor een veilig en aangenaam leefklimaat. Zij begeleiden en ondersteunen de leerlingen door middel van veel correctiewerk, leertips, overzichten van de examenleerstof en eventueel bijkomende oefeningen. Zij zijn steeds bereid om meer uitleg te verschaffen op vraag van de leerling.
Niet alle leraren vinden de geschikte actieve werkvormen aangepast aan de grootte van de lesgroepen (28 leerlingen en meer).
Met leerlinggericht werken, zelfstandig werken en zelfstandig leren om leerlingen zelfverantwoordelijk te maken, heeft de vakgroep nog onvoldoende ervaring.

3.1.1.8 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET)

Voldoet

De school streeft in voldoende mate met een eigen planning de VOET bij haar leerlingen na.

Beleid

Doelgerichtheid

De visie en planning voldoen. De school heeft een eigen visie uitgewerkt die gerelateerd is aan haar pedagogisch project en een brede vorming. De vakoverschrijdende eindtermen zijn de brug naar de realisatie van de doelstellingen die worden vooropgesteld binnen het pedagogische project. De bijdrage van vakken, projecten en andere initiatieven aan de VOET worden in kaart gebracht. Momenteel zijn er nog enkele hiaten wat betreft de gerichtheid op alle VOET en op alle leerlingengroepen.

Ondersteuning

De organisatiestructuur functioneert vrij adequaat voor wat het nastreven van de VOET betreft. De organisatie en coördinatie van de VOET-werking zijn in handen van de directie samen met de IKZ-coördinator en de pedagogische raad. De schoolleiding treedt stimulerend en faciliterend op. Zij creëert een draagvlak voor de informatieverzameling over activiteiten bij het volledige team. De IKZ-coördinator neemt heel wat praktisch en organisatorisch werk op zich, zorgt voor ondersteuning en geeft feedback op de inventarisatie. De vakwerkgroepen of hun verantwoordelijken en heel wat leraren zijn actief bij de projecten betrokken, waardoor er een breed draagvlak is. De school investeert in de communicatie over VOET en zorgt ervoor dat haar visie en aanpak gekend zijn. Er wordt gecommuniceerd via personeelsvergaderingen en met de ouders en de leerlingen via digitale en klassieke media.

Doeltreffendheid

Er worden elementen van de VOET-werking geëvalueerd. Voor de projecten gebeurt de evaluatie systematisch en leidt ze tot conclusies en bijsturingen. Ook leerlingen worden bij de evaluatie betrokken. De school heeft haar beleidsmatige aanpak van VOET recentelijk bijgestuurd. Om de inspanningsverplichting meer volledig en betrouwbaar in kaart te kunnen brengen, is de inventarisatie aangepast. Er is aandacht voor de link tussen de eindtermen van de contexten en de stam. Deze ingreep moet de school in staat stellen alle VOET op een kwaliteitsvolle manier bij alle leerlingen na te streven.

Ontwikkeling

Er zijn verschillende professionaliseringsinitiatieven. De school deed een beroep op de pedagogische begeleiding, onder meer om haar initieel beleidsplan op te stellen. De doorstart van de VOET-werking gebeurt eveneens in samenwerking met de pedagogische begeleiding. Voor een aantal initiatieven is specifieke vorming gevolgd. De school gaat onder andere via de functioneringsgesprekken en de analyse van de IKZ-coördinator na of er verdere professionaliseringsbehoeften zijn met betrekking tot VOET.

Uitvoering

Mentale gezondheid

Vrijwel alle eindtermen worden bij alle leerlingen met voldoende diepgang nagestreefd. Deze context is als geheel een belangrijke pijler van het pedagogisch project. Het vak godsdienst levert een belangrijke bijdrage aan de eindtermen over ‘omgaan met emoties en problemen’ en ‘omgaan met eigen ontwikkeling en met relaties’. ‘Omgaan met eigen ontwikkeling en relaties’ komt ook aan bod via verschillende informatiemomenten door externen. ‘Omgaan met emoties en problemen’ en ‘weerbaarheid’ komen in de eerste graad nog aan bod in het vak ‘sociale activiteiten’ en in de bovenbouw tijdens de bezinningsmomenten. Aan de eindtermen rond het ‘omgaan met kunst en cultuur’ wordt invulling gegeven in een aantal specifieke projecten en in het vak esthetica in de derde graad. ‘Weerbaarheid’ komt ook impliciet aan bod naar aanleiding van concrete voorvallen en bij besprekingen in verband met de examenroosters en de organisatie van ‘meet and greet’. Individuele leerlingen kunnen steeds terecht bij de leerlingbegeleiders.

Uitvoering
Omgeving en duurzame ontwikkeling

De meerderheid van de eindtermen wordt met voldoende diepgang en bij de meeste leerlingen nagestreefd. De school wil bij de leerlingen een blijvende, zorgende houding en verwondering opwekken voor natuur en milieu en verantwoord omgaan met grondstoffen. Natuur- en milieueducatie zijn belangrijke pijlers om haar pedagogisch project waar te maken. De school kent een traditie op het vlak van milieuzorg en duurzaamheid. Ze werkt ook samen met externe partners met het oog op inhoudelijke ondersteuning. Voorbeelden hiervan zijn het behalen van de 'Groene vlag' van Milieuzorg op School (MOS), de deelname aan de 'wereldwaterdag', 'dikketruiendag' en de organisatie van talrijke acties (fluoweek, klimaatcasino, ecomagie …). De werking is ook ingebed in de school onder meer via de afvalsortering en het drinkwatergebruik. De school heeft een visie die ze inhoudelijk en organisatorisch sterk ondersteunt.

3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

De school gaat op systematische wijze de situatie op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne na. Ze voert met regelmaat controles uit. Daardoor kent ze de tekorten en is ze waakzaam voor ongunstige veranderingen in de leer- en werkomgeving van het personeel en de leerlingen.
Uit haar werkwijze blijkt dat ze gebruikmaakt van de analyses van interne en externe deskundigen. Uit die controles en adviezen blijkt dat er tekorten werden opgemerkt. Deze vinden we terug in de plannen die de beheersing ervan regelen. De uitwerking van de plannen is concreet en realistisch waardoor we kunnen aannemen dat de uitvoering zal volgen.

Uit de planning blijkt dat er aandacht is voor compenserende maatregelen. Zo heeft de school in één van de gebouwen een traplift voorzien wat de toegankelijkheid voor minder mobiele personen al beperkt oplost. Verder houdt de school een lokaal gelegen op het gelijkvloers vrij en bracht zij schuine hellingen aan voor rolstoelgebruikers.
De onderwijsinspectie bezocht tijdens de doorlichting niet alle leslokalen van de instelling. De vaststellingen van deskundigen, die terug te vinden zijn in de documenten, stemmen overeen met wat de onderwijsinspectie tijdens de doorlichting opmerkt. Sommige tekorten zijn op het ogenblik van de doorlichting grotendeels opgelost. De school beschikt over een bouwplan om aan de tekorten op vlak van infrastructuur tegemoet te komen. Op de prioriteitenlijst komen onder andere nog voor: het vervangen van een aantal oude ramen, het opfrissen van leslokalen en het tegelijk uitvoeren van het 'lichtplan', het logisch nummeren van de lokalen, de warmtehuishouding voor zuidgerichte klassen.
Het aantal toiletten voor de meisjes voldoet niet. Een risicoanalyse toont aan dat dit tekort nog niet voor problemen zorgt. De school voorziet nog een bijkomend sanitair blok om dat tekort te verhelpen. Gelijktijdig zal de school minstens één toilet plaatsen voor personen met beperkte mobiliteit. Er is eveneens niet voldoende overdekte speelplaats. De school neemt hiervoor compenserende maatregelen. Leerlingen mogen bij regenweer gebruik maken van de grote studiezaal en de refter. Doorgaans zijn de lokalen groot genoeg voor een groep van 20 leerlingen. Door samenzettingen voldoet de oppervlakte niet voor de klasgrootte van sommige leerlingengroepen.

De school toont aan dat ze gebruikmaakt van de interne risicoanalyses en dat ze rekening houdt met de opmerkingen van het personeel, de leerlingen en de ouders. Dit leidt tot een cultuur waarbinnen iedereen zich aangesproken voelt om op eigen niveau bij te dragen aan de bewoonbaarheid, de veiligheid en de hygiëne van de leer- en werkomgeving in de verschillende gebouwen waarvan de school gebruik maakt. De toegemeten tijd voor de lokale contactpersoon om te werken aan het welzijnsbeleid van de school is nipt door de zovele andere opdrachten in het takenpakket.

Het advies is gunstig voor de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. Omwille van de systematiek waarmee de school tekorten opspoort en wegwerkt, de realisatie van kleinere tussentijdse

oplossingen en de aandacht voor proactieve acties, vertrouwt de onderwijsinspectie op het beleidsvoerend vermogen van de school om de resterende tekorten weg te werken

3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (codex so, art. 15, §1, 5°)	neen
Neemt de school de reglementering betreffende verlofregeling en aanwending van de schooltijd in acht? (codex so, art. 15, §1, 7°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding dat minstens de verplichte bepalingen vermeldt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 39 en 40)	ja

3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (codex so, art. 112 en 123/10)	ja
• de basisprincipes van het schoolbeleid met betrekking tot een aantal leerlinggebonden materies	ja
• de lesspreiding en de vakantie- en verlofregeling voor leerlingen	ja
• de krachtlijnen inzake extra-murosactiviteiten, leerlingenstages, werkplekleren en school- of centrumvervangende onderwijsprogramma's	ja
• de samenwerking met andere onderwijsinstellingen, vormingsinstellingen of organisatiesvoor zover rechtstreekse impact op leerlingen	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• de bijdrageregeling, afwijkingen en contactpersoon terzake	ja
• de inspraakmogelijkheden voor de betrokken personen in de school of centrum	ja
• de voorwaarden waaronder de betrokken leerling en de betrokken personen inzage kunnen uitoefenen in of een toelichting kunnen vragen bij of een kopie kunnen bekomen van de leerlingengegevens, waaronder de evaluatie-gegevens	ja
• de organisatie van de leerlingenevaluatie	ja
• de lokale leefregels	ja
• de eventuele beroepsmogelijkheden voor de betrokken personen ten aanzien van betwiste beslissingen buiten beslissingen in verband met definitieve uitsluiting of leerlingenevaluatie	ja
• de basisprincipes van het schoolbeleid met betrekking tot reclame en sponsoring	ja
• engagementsverklaring waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen	ja
• bepalingen over overdraging bij schoolverandering van leerlingengegevens naar de nieuwe school	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (codex so, art. 110/1 tot 110/10)	ja
Informeert de school ouders en leerlingen en personeel over het centrum voor leerlingenbegeleiding waarmee ze samenwerkt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 33)	ja
Respecteert de voorziene verhaalmogelijkheid de reglementair voorgeschreven procedure? (codex so, art. 115/6)	ja
Respecteert de school voor secundair onderwijs de reglementaire bepalingen met betrekking tot oriëntering en evaluatie van leerlingen? (codex so, art. 115/6, §1, 256, §1, 1° en BVR van 19-7-2002)	ja
Verloopt het afleveren van attesten van verworven bekwaamheid correct? (codex so, art. 115, tweede alinea en 252, §1, b)	ja
Verloopt het afleveren van attesten van lesbijwoning correct? (codex so, art. 115, derde alinea en 252, §2)	ja
Respecteert de school het minimumlessenrooster? (codex so, art. 148-157 en BVR van 19-7-2002)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Leerbegeleiding

Doelgerichtheid

Voor de ondersteuning van eerstegraadsleerlingen waarbij sociale, culturele of financiële drempels een hinderpaal kunnen vormen voor een succesvolle studieloopbaan, krijgt de school bijkomende middelen (GOK-middelen) toegekend. De school koos ervoor om deze middelen gedeeltelijk te gebruiken voor de preventie en remediëring van ontwikkelings- en leerachterstanden. In dat kader heeft de school een aantal doelstellingen geformuleerd. Hoewel zij aanvankelijk enkel voor de eerste graad geformuleerd waren, zijn zij intussen ook in de andere graden van toepassing. Zo stelt de school zich tot doel een goede leerhouding en leermethode bij alle leerlingen te ontwikkelen. Daarnaast wil ze leerlingen met leerproblemen begeleiden bij het plannen en aanpakken van hun lessen. Aan deze GOK-doelstellingen voegt zij nog een derde doelstelling toe: het aanbieden van vakgerichte remediëring aan leerlingen die daar nood aan hebben.

Ondersteuning

Voor elk van de drie graden heeft de school een leerlingenbegeleider aangesteld. De leerbegeleiding maakt deel uit van hun takenpakket. In de eerste graad zorgt het ‘leren leren’-team voor bijkomende ondersteuning.
Vooral in de eerste graad is de aandacht voor ‘leren leren’ sterk aanwezig. In het begin van het schooljaar krijgen de leerlingen van het eerste leerjaar tijdens een afzonderlijke les een aantal concrete studietips aangereikt. Wat later gaan zij tijdens de ‘DOEL’-namiddag (Doen, Oefenen en Experimenteren om te Leren) op een actieve wijze aan de slag met diverse aspecten van ‘leren leren’. Andere elementen van ‘leren leren’ krijgen aandacht in het vak ‘Sociale activiteiten’. In aanloop op de eerste examenperiode is er een les waarin zij zich leren voorbereiden op het maken van examens. In het tweede leerjaar blijft planning een centraal aandachtspunt. Dat gebeurt in de lessen ‘Sociale activiteiten’, waar de leerlingen net zoals in het eerste leerjaar tevens begeleid worden bij de analyse van hun studieresultaten. Leerlingen die nood hebben aan individuele leerbegeleiding, kunnen op vraag van de klassenraad of van de ouders terecht in de ‘HoeSt’-klas (Hoe Studeren). Deze klas staat open voor leerlingen van de drie eerste leerjaren. Voor de leerlingen van de eerste twee leerjaren die thuis een gunstig leerklimaat missen, is er sinds dit schooljaar een schoolwerkklas waarin ze eveneens op begeleiding kunnen rekenen. Om te vermijden dat de schooltaal een obstakel zou vormen bij het verwerken van de leerinhouden, zijn scholen sinds dit schooljaar verplicht om bij de instromers in het eerste leerjaar een taalscreeningstest af te nemen. De school koppelt hieraan remediëring ingeval van een tegenvallend resultaat. Andere vormen van studiehulp zijn de bladwijzer met studietips in de leerlingenagenda, het heen- en weermapje, het studeerschrift en verder ook nog de vakgebonden studietips, de leerstofoverzichten en de ingevulde werkboeken die de leerlingen op het digitaal leerplatform kunnen raadplegen.
Sinds dit schooljaar kunnen ook de leerlingen van de hogere leerjaren op eigen vraag of op vraag van de ouders voor individuele studiebegeleiding bij de leerlingenbegeleiders terecht. Zij volgen daarbij een traject dat drie à vier sessies in beslag neemt.
Leerlingen kunnen voor bijkomende uitleg ook na de lesuren bij de vakleraren

terecht. De school heeft hiervoor vaste remediëringsmomenten ingeroosterd. Na elke examenperiode stelt de begeleidende klassenraad een individueel vakremediëringsplan op voor leerlingen met tekorten. Dat kan verschillende vormen aannemen: het leveren van studiebewijzen, een vakantietaak met eventuele toetsing, het volgen van remediëringslessen, het waarschuwen van de ouders bij onvoldoende inzet, het advies om van studierichting of van onderwijsvorm te veranderen.
Om de leerlingen op taalvlak te ondersteunen zijn er, verschillend per graad, lijsten met schooltaalwoorden in de leerlingenagenda's opgenomen. Ook krijgen de leerlingen de mogelijkheid geboden om op school avondstudie te volgen. Voor leerlingen met bijzondere noden treft de school compenserende en dispenserende maatregelen.

Doeltreffendheid

Op zich zijn de initiatieven op het vlak van 'leren leren' voor de eerstejaars prijzenswaardig. Het valt echter op dat zij versnipperd en vooral los van de vakken aangeboden worden. Onderzoek toont aan dat geïsoleerde lessen 'leren leren' niet steeds het gewenste effect sorteren omdat de leerlingen de nieuwe inzichten onvoldoende naar de vakken transfereren. Om deze transfer te bewerkstelligen zijn er afspraken met de vakleraren nodig. Die moeten zich engageren om de leerlingen de nieuwe inzichten systematisch te laten toepassen in hun lessen. Dergelijke afspraken zijn er momenteel niet. Bovendien krijgen leer- en probleemoplossingsstrategieën in de lessen 'leren leren' op dit ogenblik nog onvoldoende aandacht.
In de tweede en de derde graad heeft de school voor de vakoverstijgende eindtermen 'leren leren' geen doelstellingen geformuleerd of acties opgezet om deze te implementeren. De preventieve leerbegeleiding berust er bij de vakleraren. De doorlichting toont aan dat verscheidene leraren en vakgroepen aan deze eindtermen onvoldoende aandacht besteden. Van een geleidelijke verzelfstandiging van het leerproces doorheen de graden is in een aantal vakken nog geen sprake. In dit verband valt bijvoorbeeld op dat het gebruik van activerende werkvormen in een aantal vakken maar moeizaam doorsijpelt tot op de klasvloer.
Heel wat initiatieven m.b.t. de leerbegeleiding kaderen binnen het GOK-beleid. Het GOK-decreet verplicht de scholen deze initiatieven te evalueren. Dat gebeurt o.a. voor de 'HoeSt'-klas en voor de remediëring die volgt op de taalscreening. In de tweede en de derde graad bevragen de leerlingenbegeleiders de leerlingen tijdens een terugkomsessie over de effecten van de individuele studiebegeleiding. Van andere initiatieven wordt de effectiviteit niet in kaart gebracht. Dat is bijvoorbeeld het geval voor de 'DOEL'-namiddag, waarvan achteraf wel organisatorische aspecten geëvalueerd worden, maar het effect op het leren buiten beeld blijft. Evenmin brengt de school de effecten van de individuele remediëringsplannen in kaart. Of het afleveren van studiebewijzen of het maken van een vakantietaak zin hebben, blijft bijgevolg koffiedik kijken. De gevolgde remediëring wordt wel in de leerlingenagenda, maar niet in het leerlingenvolgsysteem geregistreerd. Daardoor gaat waardevolle informatie verloren.
Wat de koppeling van de leerbegeleiding aan de evaluatiepraktijk betreft, is er nog progressie mogelijk. Zo zijn er op schoolniveau geen afspraken over de feedback bij toetsen en examens. Omdat niet alle leraren hieraan aandacht besteden, worden kansen gemist om de leerlingen uit fouten te laten leren.

Ontwikkeling

De vaststellingen tonen aan dat de school geregeld nieuwe initiatieven ontplooit. Zo zijn de 'DOEL'-namiddag in het eerste leerjaar, de schoolwerkklas en de individuele studiebegeleiding in de tweede en de derde graad van recente

datum.
De school erkent dat in de tweede en de derde graad nog een hele weg te gaan is en is bereid om hiervoor middelen te voorzien. Het ontwikkelen van een graadoverstijgende leerlijn voor 'leren leren' moet daarbij de volle aandacht krijgen.

4.2 Evaluatiepraktijk

Doelgerichtheid

De visie op evaluatie bevindt zich in een overgangsfase. Actualisering en verbreding van de evaluatiepraktijk zijn voor de school een prioritair actiepunt. Ze vertrekt daarbij van enkele initiële doelen. De evaluatie moet objectieve informatie geven over de leerprestaties en -vorderingen van de leerlingen met het oog op remediëring, attestering en oriëntering. Tegelijk levert ze informatie aan de leraren of de vakgroepen voor reflectie over de kwaliteit van de evaluatie en het onderliggende onderwijs- en leerproces. De school organiseert deze innovatie in de vorm van een begeleidingstraject. Voor de inhoudelijke kwaliteit van de evaluatie en de afstemming op de leerplannen zijn de vakgroepen verantwoordelijk. De aansturing en opvolging daarvan gebeuren met ondersteuning van de pedagogische begeleiding.

In de praktijk is de evaluatie nog hoofdzakelijk geënt op de gangbare visie en organisatie. Er is een evaluatiesysteem van dagelijks werk en examens met permanente evaluatie voor enkele vakken. Het evaluatiesysteem is gericht op het aansturen van de leerhouding en de studiemethode van de leerlingen in voorbereiding van het hoger onderwijs. De ontwikkeling van regelmatig studeren naar (begeleid) zelfstandig studeren, zelfstandig werk en het leren beheersen van grotere leerstofgehelen is daarin een prioritair doel. In de opeenvolgende graden komt dit tot uiting in een dalende frequentie van de evaluatiebeurten en de rapportering en in het toenemend gewicht van de examens. In de uitvoering leidt dit tot een evaluatiecultuur waarin toetsen en examens centraal staan. Of het gangbare evaluatiesysteem en de bijbehorende testcultuur verenigbaar zijn met het traject van actualisering en verbreding van de evaluatiepraktijk, is een probleemstelling die zich opdringt.

De school hecht veel belang aan de remediërende en oriënterende rol van de evaluatie. Ze koppelt een gevarieerd remediëringsaanbod aan tegenvallende studieresultaten. De gedifferentieerde toepassing daarvan wordt bepaald in de klassenraden. Met het oog op studiekeuze-oriëntering wil de school vooral in de eerste graad in sommige vakken een onderscheid maken tussen basis en uitbreiding. In de praktijk gebeurt dit het meest uitgesproken in wiskunde.

De deliberatieprocedure beantwoordt aan de vormelijke eisen van de regelgeving en wordt voldoende beschreven in het schoolreglement (schoolgids). Voor de deliberatiepraktijk inspireert de school zich op de algemene pedagogische richtlijnen van de begeleidingsdienst. Ze streeft naar een prospectieve en oriënterende deliberatie. De attestering wordt in de notulen onderbouwd vanuit de studieresultaten, de evolutie ervan en de ondernomen begeleidings- of remediëringsacties.

Ondersteuning

De evaluatie- en rapporteringspraktijk wordt organisatorisch ondersteund via duidelijke richtlijnen en afspraken in verschillende schooldocumenten. Alle betrokkenen krijgen voldoende informatie over de organisatie van het dagelijks werk en de examens. In de vakken zijn er eveneens organisatorische en inhoudelijke afspraken met de leerlingen over de gevoerde evaluatiepraktijk.

In het begeleidingstraject voor de actualisering van het evaluatiebeleid zijn de verschillende acties en stappen duidelijk uitgetekend. De pedagogische begeleiding ondersteunt het traject op school- en vakniveau. De directie stuurt de vakgroepen aan en kiest daarbij voor de bottom-up aanpak en de weg van de geleidelijkheid. Als hulpmiddel voor het opstellen van valide evaluatie kunnen de vakgroepen gebruikmaken van een kijkwijzer, waarin onder meer de koppeling van de vragen of opdrachten aan de leerplandoelen een parameter is.

De rapportering wordt organisatorisch en inhoudelijk ondersteund door een digitaal rapporteringssysteem. Daarin is ruimte voor vak- en algemene commentaar. Enkele jaren geleden heeft de school vorming georganiseerd voor het formuleren van inhoudelijk relevante commentaren. Voor de remediëringsacties voorziet de school vooral in organisatorische ondersteuning.

Een grote uitdaging voor de school is de ondersteuning van een nieuwe evaluatiecultuur gekoppeld aan de actualisering van de evaluatiepraktijk.

Doeltreffendheid

De school staat open voor datageleterdheid. Ze verzamelt gegevens over de attestering en de doorstroming van de leerlingen. Ze analyseert de resultaten in het vervolgonderwijs in andere scholen en in het hoger onderwijs. Ze toetst die af aan de gegeven adviezen. Er is daarbij nog geen systematische terugkoppeling naar kwaliteitszorg van de evaluatiepraktijk. Opvolging en zelfevaluatie van de evaluatiepraktijk op vakniveau gebeuren enkel situationeel in geval van opvallende tekorten of signalen van leerlingen of ouders.

Gekoppeld aan het begeleidingstraject van de actualisering van de evaluatie is er in de vakgroepen gereflecteerd over de kwaliteit en de doeltreffendheid van de evaluatie. Uit deze reflectie kwam naar boven dat de evaluatie vooral gericht is op cognitieve doelstellingen en overwegend reproductie- en productgericht is. Dit wordt bevestigd in het erkenningsonderzoek van de vakken in de focus. De evaluatie van vaardigheden en competenties en procesevaluatie zijn in verschillende vakken niet voldoende of niet optimaal geïntegreerd. Een bijkomend probleem is dat die moeilijk of niet transparant in het huidige evaluatiesysteem opgenomen (kunnen) worden.

De doeltreffendheid van de remediërende en oriënterende rol van de evaluatie wordt voor sommige onderdelen systematisch nagegaan, voor andere alleen op het niveau van de effecten bij de individuele leerlingen.

Uit de attesteringsgegevens blijkt dat de school voldoende prospectief en oriënterend delibereert en adviseert. In de notulen zijn de adviezen naar studierichtingen buiten het eigen aanbod weliswaar veelal open en vaag geformuleerd. Het is opmerkelijk dat in het eerste leerjaar van de derde graad nog heel wat leerlingen een heroriënterend advies krijgen na het examen in december. De school wijt dit aan het onvoldoende opvolgen van de adviezen.

Ontwikkeling

De verdere afwerking van de actualisering van de evaluatiepraktijk is duidelijk omschreven in het begeleidingstraject. Dit alles moet leiden tot een nieuwe visie op evaluatie en een evaluatiepraktijk die afgestemd is op de initiële doelen (zie doelgerichtheid). De pedagogische begeleiding blijft daartoe ondersteuning bieden op school- en vakniveau. De school wacht de resultaten van het begeleidingstraject af om te zien of en in hoeverre het gangbare evaluatiesysteem bijgestuurd zal moeten worden. Ze is in elk geval van plan dit op te nemen in het innovatieproject.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

Leiderschap

De directeur bovenbouw, de directeur eerste graad en de adjunct-directeur (leerlingen en communicatie) vormen het directieteam dat instaat voor de dagelijkse leiding van de school. Samen met de leerlingenbegeleiders, de verantwoordelijke van het secretariaat en de coördinator kwaliteitszorg geven ze vorm aan de beleidsprioriteiten. De beleidsverantwoordelijken van de school kiezen voor een laagdrempelig en toegankelijk leiderschap en streven naar een participatieve cultuur bij het personeel via persoonlijke communicatie maar ook door de input van de werk- en vakgroepen. Het schoolbeleid slaagt er in de meeste personeelsleden te motiveren en te betrekken bij de initiatieven en activiteiten binnen en buiten de school. Het pedagogische luik krijgt kleur vanuit de feedback van de pedagogische raad. Deze fungeert als klankbord en reflectiekamer. Vanuit een bottum-up-visie legt de leiding op vakniveau veel verantwoordelijkheid bij de vakgroepwerking.

Visieontwikkeling

De samenwerking met de scholen van de scholengemeenschap situeert zich vooral op het vlak van veiligheid, personeelsdienst en ICT.

De basisprincipes van de schoolvisie zijn gericht op het christelijke opvoedingsproject en op het thuisgevoel van leerlingen en leraren. De visie op de vakoverschrijdende eindtermen spitst zich toe op de leerbegeleiding in de eerste graad. In de tweede en derde graad legt de school de klemtoon op culturele activiteiten, studie-uitstappen en film. Tweejaarlijks is er het leerlingentoneel. Leerlingen kunnen deelnemen aan wiskunde-, fysica-, chemie- en aardrijkskundewedstrijden.

Vanuit deze invalshoeken tekent het directieteam beleidslijnen uit, die geconcretiseerd worden in de infobrochures, de website, de schoolgids met schoolreglement, de weekberichten per mail of elektronisch leerplatform en in een duidelijk omschreven visie op zorgbeleid. De personeelsleden en coördinatoren worden betrokken bij het vastleggen van de beleidsprioriteiten van de schoolwerking en werken mee aan de realisatie ervan. Om de visie gestalte te geven is er de laatste jaren geïnvesteerd in het aanbieden van ondersteunend onderwijs met aandacht voor evaluatie, competentiegericht onderwijs, interne en externe communicatie. De ICT-ondersteuning is sterk uitgebouwd met extra uren voor twee ICT-coördinatoren. De meeste leraren beschikken over een voldoende uitgerust lokaal.
De projectwerking tussen een aantal vakken werkt ondersteunend en verrijkend. Deze vakoverschrijdende werking bevordert het bereiken van de (vakoverschrijdende) eindtermen of leerplandoelstellingen.
De school opteert bij de verdeling van het lestijdenpakket voor pedagogisch ondersteunende coördinerende opdrachten en het groeperen van lesuren. Grote lesgroepen in de derde graad vragen aangepaste pedagogische werkvormen. Heel wat leraren gaan daar competent mee om, andere minder.
Uit de doorlichting blijkt dat de school haar leerlingen aanmoedigt en de leraren ondersteunt.

Besluitvorming

Het directieteam laat zich bij de besluitvorming ondersteunen en inspireren door de vak- en werkgroepen en streeft hierbij een sterk participatieve aanpak na. Consequent met haar opvoedingsproject besteedt de school speciale aandacht aan het welbevinden van haar leerlingen. In haar streven naar een participatief

schoolklimaat hecht het directieteam belang aan informeel overleg om de verstandhouding tussen leerlingen, leraren, ouders en het schoolteam te bewaken. Het logistieke beleid, het onderwijskundige en pedagogische beleid, het onderwijskundig ICT-beleid en de leerlingenbegeleiding worden door geregeld overleg op mekaar afgestemd. Het geloof in de sterkte van een overlegcultuur tussen alle betrokkenen bevordert en versterkt de vooropgestelde doelstellingen en resulteert in een vlotte samenwerking.

Het schoolbeleid overlegt met de diverse verplichte participatieorganen. Het LOC (lokaal overleg comité) en de schoolraad zijn reglementair samengesteld en functioneren volgens het decreet. De school houdt rekening met de feedback van de ouder- en de leerlingenraad, die beide vertegenwoordigd zijn in de schoolraad.

Kwaliteitszorg

De school kiest bij de beoordeling van haar functioneren de Plan-Do-Check-Act-kwaliteitsmethode of het planmatige en cyclische werken. Ze probeert haar onderwijsproces zo goed mogelijk af te stemmen op de behoeften van leerlingen en leraren en bewaakt dit vooral door enquêtes. In haar dagelijkse werking evalueert ze geregeld en stuurt bij op basis van de noden en de inbreng van de participanten. De verzamelde gegevens van de bevragingen rond het welbevinden van het schoolteam en het welbevinden van de leerlingen leiden na analyse tot bijsturingen.

Uit de doorlichting blijkt dat niet alle vakgroepen de leerplangerichtheid bewaken. Sommige vakgroepen moeten de vertaalslag naar actief en probleemoplossend onderwijs nog maken.

Uit het onderzoek van het proces leerbegeleiding blijkt dat er vooral in de eerste graad aandacht is voor leren leren. De school erkent dat die trend zich niet doorzet in de tweede en de derde graad. Het ontwikkelen van een graadoverstijgende leerlijn voor ‘leren leren’ is nodig.

De school houdt de resultaten in het hoger onderwijs bij, analyseert ze en koppelt terug naar de vakgroepen. De resultaten in het vervolgonderwijs liggen gelijk of boven het Vlaamse gemiddelde.

Het beleid reflecteert over de evaluatiepraktijk en betrekt de pedagogische begeleiding bij de kwaliteitszorg voor de onderwijspraktijk.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De organisatie van de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De aandacht voor het welbevinden van de leerlingen.
- De professionele taakbekommernis en het engagement van de meeste personeelsleden.
- De ruimte voor breed vormende projectwerking.
- Het reflecterend vermogen van een aantal vakgroepen als hefboom naar kwaliteitsverbetering.
- De aandacht voor de curatieve leerbegeleiding in een aantal vakken.

Wat betreft het algemeen beleid

- De aanspreekbaarheid van het directieteam.
- Het faciliterend en participerend beleid.
- Het traject voor kwaliteitsverbetering van de evaluatiepraktijk.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Het inhoudelijk versterken van het vakoverleg in sommige vakgroepen over de graden heen met het oog op een evenwichtige leerplanrealisatie.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De preventieve leerbegeleiding in de tweede en derde graad.
- Het integreren van activerende werkvormen en differentiatie in een aantal vakken.
- De ICT-integratie in sommige vakken.
- De evaluatie van vaardigheden in een aantal vakken.

Wat betreft het algemeen beleid

- De doeltreffendheid van de kwaliteitszorg.
- Het opvolgen van beleidsprioriteiten tot op vakniveau.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Het realiseren van de leerplandoelstellingen voor economie in aso tweede graad in de studierichting Economie .
- Het realiseren van de leerplandoelstellingen voor Nederlands in aso derde graad Economie-moderne talen, Moderne talen-wiskunde, Moderne talen-wetenschappen.

7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

BEPERKT GUNSTIG

- voor **de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen'**

omwille van het onvoldoende realiseren van de onderwijsdoelstellingen voor

Structuuronderdeel	Basisvorming	Specifiek gedeelte
Graad 2 ASO Economie		economie
Graad 3 ASO Economie-moderne talen	Nederlands	
Graad 3 ASO Latijn-moderne talen	Nederlands	
Graad 3 ASO Moderne talen-wetenschappen	Nederlands	

- voor **de overige erkenningsvoorwaarden** omwille van

Het niet naleven van de bepalingen over de taalregeling in het onderwijs (art 15, §1,5 van het 'BVR van 17/12/2010 houdende de codificatie betreffende het secundair onderwijs' (Codex secundair onderwijs) en hoofdstukken II en IV van de 'Wet van 30 juli 1963 houdende taalregeling in het onderwijs').

Om deze tekorten op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf **05-06-2018** opnieuw een controle uit.

Door artikel 215 van het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs (zoals gewijzigd bij decreet van 23-03-2018), wijzigt vanaf 1 september 2018 het advies "beperkt gunstig" in een "**gunstig advies**".

Dit betekent dat de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen voortgezet wordt.

GUNSTIG

- voor **de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'**.

8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG

Op de gecontroleerde overige regelgeving werden door het inspectieteam geen inbreuken voor verder gevolg door de onderwijsinspectie vastgesteld.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Marie-Rose VAN NOOTEN de inspecteur-verslaggever	**Erwin DE FEYTER** de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	